

Juhend seoses eranditega toitumisalase teabe esitamise nõudest

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. a määrusele (EÜ) nr 1169/2011¹, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele, on toitumisalase teabe esitamine **müügipakendis toidu** puhul kohustuslik alates 13.12.2016. Toitumisalase teabe eesmärk on aidata inimestel teha teadlikke toidu valikuid suunates neid lugema ja võrdlema toitude pakenditel olevat toitumisalast teavet. Seetõttu on see oluline teave tarbijale. Toidukäitleja võib toitumisalase teabe esitada analüüside põhjal või arvutada üldiselt heakskiidetud andmete järgi, milleks on nt NutriData[®] toidu koostise andmebaas².

Kuigi toiduvalmistajatel on kohustus esitada enamus toitude puhul toitumisalast teavet, on siiski ka mõned erandid. Määruse (EÜ) nr 1169/2011 artikli 44 alusel vastuvõetud siseriiklike nõuete kohaselt (Põllumajandusministeeriumi 11.03.2015 määrus nr 24, „Müügipakendisse pakendamata toidu toidualase teabe esitamise nõuded“³) ei pea toitumisalast teavet esitama müügipakendisse pakendamata toidu puhul. Määruse nr 1169/2011 artikli 16 lõike 4 kohaselt ei ole toitumisalase teabe esitamine kohustuslik ka joogi puhul, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi. Sama määruse artikli 29 kohaselt ei kohaldata toitumisalase teabe esitamise nõuet ka toidulisandite ja loodusliku mineraalvee puhul (nimetatud toidud on reguleeritud eraldi määrustega) ning samuti eritoidu puhul peab arvestama eelkõige erinõuetes sätestatut.

Lisaks on määruse nr 1169/2011 lisas V nimetatud järgmised toidud erandiks toitumisalase teabe esitamise nõudest:

1. töötlemata tooted, mis koosnevad ühestainsast koostisosast või koostisosade grupist;
2. töödeldud tooted, mille ainsaks töötlemisviisiks on olnud lagerdumine, ja mis koosnevad ühestainsast koostisosast või koostisosade grupist;
3. joogivesi, sealhulgas vesi, mille ainsaks lisatud koostisosaks on süsihappegaas ja/või lõhna- ja maitseained;
4. maitsetaimed, vürtsid või nende segud;
5. sool ja soolaasendajad;
6. lauamagusained;

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32011R1169>

² www.nutridata.ee, versioon 6.0, 2014

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032015019?leiaKehtiv>

7. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. veebruari 1999. aasta direktiiviga 1999/4/EÜ⁴ (kohvi- ja siguriekstraktide kohta) hõlmatud tooted, terved või jahvatatud kohvioad ning terved või jahvatatud kofeiinivabad kohvioad;
8. taime-, marja- ja puuviljatee, tee, kofeiinivaba tee, lahustuv tee või tee ekstrakt, kofeiinivaba lahustuv tee või tee ekstrakt, mis ei sisalda muid lisatud koostisosi kui lõhna- ja maitseained, mis ei muuda tee toiteväärtust;
9. fermenteeritud äädikad ja äädikaasendajad, sealhulgas need, mille ainsaks lisatud koostisosaks on lõhna- ja maitseained;
10. lõhna- ja maitseained;
11. lisaained;
12. abiained;
13. toiduensüümid;
14. želatiin;
15. moosipaksendajad;
16. pärm;
17. närimiskummid;
18. toit, mis on pakendatud pakendisse või mahutisse, mille suurima külje pindala on alla 25 cm²;
19. toit, sealhulgas käsitööna valmistatud toit, millega tootja varustab väikestes kogustes vahetult lõpptarbijat või kohalikku jaemüüjat, kes vahetult varustab lõpptarbijat.

Viimast punkti (määruse (EÜ) nr 1169/2011 lisa V punkti 19) kohaldatakse eelkõige toidule, mida valmistatakse:

- eraelamus väikeses koguses käsitööna ja/või koduste toiduvalmistamisviisidega või
- mikroettevõttes⁵ väikeses koguses käsitööna ja/või koduste toiduvalmistamisviisidega.

Käsitööna valmistatud toit on toit, mille valmistamis- või tootmisprotsessist on enamus tehtud käsitsi. Erand kohaldub vaid kohalikule Eesti ulatuses müüdavale toidule, mille turustamine võib toimuda tootja poolt vahetult lõpptarbijale või läbi kohaliku jaekaubandusettevõtte (sh jaotusterminali või hulgimüügipunkti kaudu).

Kui toidu märgistusel, esitlusel või reklaamis esitatakse toitumis- ja/või tervisealane väide, tuleb müügipakendis toidul alati esitada toitumisalane teave ja ülaltoodud erandid ei kehti.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:31999L0004>

⁵ Euroopa Komisjoni (EÜ) määruse nr 800/2008 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32008R0800>) kohaselt loetakse mikroettevõtteks need ettevõtted, mis annavad tööd vähem kui 10 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot